ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ

της 14ης Δεκεμβρίου 2000 *

Στην υπόθεση C-344/98,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Supreme Court (Ιρλανδία) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 234 ΕΚ), με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο των διαφορών που εκκρεμούν ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Masterfoods Ltd

και

HB Ice Cream Ltd

και μεταξύ

HB Ice Cream Ltd

και

Masterfoods Ltd, ενεργούσας υπό την εμπορική επωνυμία «Mars Ireland»,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία των άρθρων 85, 86 και 222 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρων 81 ΕΚ, 82 ΕΚ και 295 ΕΚ),

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους G. C. Rodríguez Iglesias, Πρόεδρο, C. Gulmann, A. La Pergola, M. Wathelet και B. Σκουρής, προέδρους τμήματος, D. A. O. Edward, J.-P. Puissochet, P. Jann, L. Sevón (εισηγητή), R. Schintgen και F. Macken, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: κ. Γ. Κοσμάς
γραμματέας: L. Hewlett, υπάλληλος διοικήσεως,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— η Masterfoods Ltd, εκπροσωπούμενη από τον D. O'Donnell, SC, εντολοδόχο των A. Cox και P. G. H. Collins, solicitors,

— η HB Ice Cream Ltd, εκπροσωπούμενη από τους M. M. Collins, B. Shipsey και M. Cush, SC, εντολοδόχους των Hayes & Sons και των Slaughter & May, solicitors,

— η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις K. Rispal-Bellanger, υποδιευθύντρια της διευθύνσεως νομικών υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών, και R. Loosli-Surrans, chargé de mission στην ίδια διεύθυνση,

— η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον καθηγητή U. Leanza, προϊστάμενο της υπηρεσίας διπλωματικών διαφορών του Υπουργείου Εξωτερικών,

— η Σουηδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον A. Kruse, departementsråd στο Υπουργείο Εξωτερικών,

— η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από τον J. E. Collins, Assistant Treasury Solicitor, επικουρούμενο από τον N.Green, QC,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους B. Doherty και W. Wils, μέλη της Νομικής Υπηρεσίας,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις της Masterfoods Ltd, εκπροσωπούμενης από τους P. G. H. Collins και D. O'Donnell, της HB Ice Cream Ltd, εκπροσωπούμενης από τους M. M. Collins και B. Shipsey, της Σουηδικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπούμενης από τον A. Kruse, της Κυβερνήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενης από τον J. E. Collins, επικουρούμενο από τον A. Robertson, barrister, και της Επιτροπής, εκπροσωπούμενης από τους B. Doherty και W. Wils, κατά τη συνεδρίαση της 15ης Μαρτίου 2000,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 16ης Μαΐου 2000,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με διάταξη της 16ης Ιουνίου 1998, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 21 Σεπτεμβρίου 1998, το Supreme Court υπέβαλε, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 234 ΕΚ), τρία προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία των άρθρων 85, 86 και 222 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρων 81 ΕΚ, 82 ΕΚ και 295 ΕΚ).

2 Τα ερωτήματα αυτά υποβλήθηκαν στο πλαίσιο δύο διαφορών μεταξύ της Masterfoods Ltd (στο εξής: Masterfoods) και της HB Ice Cream Ltd, νυν Van den Bergh Foods Ltd (στο εξής: HB), σχετικά με τη διάταξη περί αποκλειστικότητας η οποία περιλαμβάνεται στις συμφωνίες για τη διάθεση καταψυκτών (στο εξής: συμφωνίες περί καταψυκτών) που συνήψε η τελευταία με λιανοπωλητές παγωτών άμεσης κατανάλωσης.

Οι διαφορές της κύριας δίκης

3 Η HB, θυγατρική που ανήκει 100 % στον όμιλο Unilever, είναι η βασική παρασκευάστρια εταιρία παγωτών στην Ιρλανδία. Εδώ και μερικά χρόνια, η HB διαθέτει στους λιανοπωλητές παγωτών, δωρεάν ή έναντι χαμηλού μισθώματος, καταψύκτες των οποίων παρακρατεί την κυριότητα, υπό τον όρον ότι αυτοί θα χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για τα παγωτά που παρασκευάζει η HB (στο εξής: διάταξη περί αποκλειστικότητας).

4 Η Masterfoods, θυγατρική της αμερικάνικης εταιρίας Mars Inc., εισήλθε στην ιρλανδική αγορά παγωτού το 1989.

5 Από το καλοκαίρι του 1989, πολλοί λιανοπωλητές με καταψύκτες που τους είχε διαθέσει η HB άρχισαν να χρησιμοποιούν αυτούς για τη διατήρηση και παρουσίαση των προϊόντων της Masterfoods. Η HB απαίτησε τότε την τήρηση της διατάξεως περί αποκλειστικότητας.

6 Τον Μάρτιο του 1990, η Masterfoods άσκησε αγωγή ενώπιον του High Court της Ιρλανδίας με την οποία ζητεί να διαπιστωθεί, μεταξύ άλλων, ότι η διάταξη περί αποκλειστικότητας ήταν άκυρη βάσει του εσωτερικού δικαίου και των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης. Η HB άσκησε χωριστή αγωγή με αίτημα την έκδοση διαταγής με την οποία θα απαγορευόταν στη Masterfoods να ωθεί τους λιανοπωλητές στη μη τήρηση της διατάξεως περί αποκλειστικότητας. Οι δύο εταιρίες υπέβαλαν επίσης αίτημα αποζημιώσεως.

7 Τον Απρίλιο του 1990, το High Court εξέδωσε προσωρινή διαταγή υπέρ της HB.

8 Στις 28 Μαΐου 1992, το High Court αποφάνθηκε επί της ουσίας των αγωγών που άσκησαν η Masterfoods και η HB αντιστοίχως. Απέρριψε την αγωγή της Masterfoods και εξέδωσε υπέρ της HB οριστική απόφαση, με την οποία απαγόρευε στη Masterfoods, με μόνιμη διαταγή, να ωθεί τους λιανοπωλητές να διατηρούν τα προϊόντα τους σε καταψύκτες της HB. Ωστόσο, το High Court απέρριψε το αίτημα της HB περί αποζημιώσεως.

9 Στις 4 Σεπτεμβρίου 1992, η Masterfoods άσκησε έφεση κατά των αποφάσεων αυτών ενώπιον του Supreme Court.

10 Στις 18 Σεπτεμβρίου 1991, η Masterfoods υπέβαλε, παράλληλα με αυτή την ένδικη διαδικασία, καταγγελία κατά της HB στην Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων βάσει του άρθρου 3 του κανονισμού 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτου κανονισμού εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης (ΕΕ ειδ. έκδ.

08/001, σ. 25). Η καταγγελία αυτή αφορούσε τη διάθεση καταψυκτών από την HB σε πολλούς λιανοπωλητές υπό τον όρο της αποκλειστικής χρήσεως των καταψυκτών για τα προϊόντα της.

11 Στις 29 Ιουλίου 1993, η Επιτροπή θεώρησε, με την ανακοίνωση αιτιάσεων που απηύθυνε στην HB, ότι το σύστημα διανομής που εφάρμοζε η τελευταία συνιστούσε παράβαση των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης.

12 Στις 8 Μαρτίου 1995, κατόπιν αριθμού συζητήσεων με την Επιτροπή, η HB της γνωστοποίησε προτάσεις τροποποιήσεως ώστε να δικαιούται ενδεχομένως απαλλαγής βάσει του άρθρου 85, παράγραφος 3, της Συνθήκης. Στις 15 Αυγούστου 1995, η Επιτροπή δημοσίευσε, σύμφωνα με το άρθρο 19, παράγραφος 3, του κανονισμού 17, ανακοίνωση σχετικά με την πρόθεσή της να λάβει ευνοϊκή θέση έναντι του συστήματος διανομής της HB.

13 Ωστόσο, στις 22 Ιανουαρίου 1997, η Επιτροπή, εκτιμώντας ότι οι τροποποιήσεις δεν απέφεραν τα αναμενόμενα αποτελέσματα όσον αφορά την ελεύθερη πρόσβαση στα σημεία πωλήσεως, απηύθυνε στην HB νέα ανακοίνωση αιτιάσεων.

14 Με την απόφαση 98/531/ΕΚ, της 11ης Μαρτίου 1998, σχετικά με τη διαδικασία εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της συνθήκης ΕΚ (Υποθέσεις IV/34.073, IV/34.395 και IV/35.436 — Van den Bergh Foods Limited) (ΕΕ L 246, σ. 1), η Επιτροπή δήλωσε ότι:

— η διάταξη περί αποκλειστικότητας στις συμφωνίες για καταψύκτες που συνάπτει η HB με λιανοπωλητές στην Ιρλανδία, για την τοποθέτηση καταψυκτών σε σημεία πώλησης όπου υπάρχει ένας μόνον ή περισσότεροι καταψύκτες που έχει διαθέσει η HB με σκοπό την αποθήκευση παγωτών άμεσης κατανάλωσης σε

ατομική συσκευασία και όπου δεν υπάρχουν άλλοι καταψύκτες, είτε ιδιόκτητοι είτε παρασχεθέντες από άλλο παρασκευαστή παγωτού εκτός της HB, αποτελεί παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης (άρθρο 1 της αποφάσεως 98/531)

και

— το γεγονός ότι η HB παροτρύνει τους εν λόγω Ιρλανδούς λιανοπωλητές να συνάπτουν συμφωνίες για καταψύκτες υπό τον όρο της αποκλειστικότητας, προσφερόμενη να τους διαθέσει καταψύκτες για την αποθήκευση παγωτών άμεσης κατανάλωσης σε ατομική συσκευασία και να συντηρεί τους καταψύκτες χωρίς άμεση επιβάρυνση για τους πωλητές, αποτελεί παράβαση του άρθρου 86 της Συνθήκης (άρθρο 3 της αποφάσεως 98/531).

15 Επιπλέον, η Επιτροπή απέρριψε το αίτημα για απαλλαγή βάσει του άρθρου 85, παράγραφος 3, της Συνθήκης (άρθρο 2 της αποφάσεως 98/531) και η HB υποχρεώθηκε να παύσει πάραυτα τις διαπιστωθείσες παραβάσεις και να μη λάβει οποιοδήποτε μέτρο που θα είχε το ίδιο αντικείμενο ή αποτέλεσμα (άρθρο 4 της αποφάσεως 98/531). Η HB υποχρεώθηκε επίσης να ενημερώσει τους λιανοπωλητές με τους οποίους είχε συνάψει τις συμφωνίες περί καταψυκτών που συνιστούν τη διαπιστωθείσα παράβαση, όπως αναφέρεται στο άρθρο 1 της αποφάσεως 98/531, σχετικά με το πλήρες περιεχόμενο των άρθρων 1 και 3 της εν λόγω αποφάσεως, και να τους γνωστοποιήσει ότι η ρήτρα περί αποκλειστικότητας των εν λόγω συμφωνιών είναι άκυρη (άρθρο 5 της αποφάσεως 98/531).

16 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στις 21 Απριλίου 1998, η HB, ενεργούσα υπό την παρούσα επωνυμία της Van den Bergh Foods Ltd, άσκησε, δυνάμει του άρθρου 173, τέταρτο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρου 230, τέταρτο εδάφιο, ΕΚ), προσφυγή με την οποία ζήτησε την ακύρωση της αποφάσεως 98/531 και η οποία έλαβε αριθμό υποθέσεως T-65/98.

17 Με χωριστό δικόγραφο που πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου την ίδια ημέρα, η HB υπέβαλε επίσης, δυνάμει του άρθρου 185 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 242 ΕΚ), αίτηση αναστολής εκτελέσεως της αποφάσεως αυτής μέχρις ότου το Πρωτοδικείο αποφανθεί επί της ουσίας.

18 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Supreme Court ανέστειλε τη διαδικασία και υπέβαλε στο Δικαστήριο τα εξής προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Υπό το φως της αποφάσεως και των διατάξεων του High Court (Ιρλανδία) της 28ης Μαΐου 1992, της αποφάσεως της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 11ης Μαρτίου 1998 καθώς και της προσφυγής και της αιτήσεως της Van den Bergh Foods Ltd, βάσει των άρθρων 173, 185 και 186 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (στο εξής: Συνθήκη ΕΚ) για ακύρωση και αναστολή εκτελέσεως της εν λόγω αποφάσεως:

(i) επιβάλλει η υποχρέωση ειλικρινούς συνεργασίας με την Επιτροπή, όπως αυτή έχει ερμηνευθεί από το Δικαστήριο, στο Supreme Court να αναστείλει την παρούσα διαδικασία για όσο διάστημα εκκρεμεί η έκδοση αποφάσεως επί της ασκηθείσας ενώπιον του Πρωτοδικείου προσφυγής κατά της ανωτέρω αποφάσεως της Επιτροπής καθώς και η έκδοση αποφάσεως επί τυχόν ασκηθησομένης ενώπιον του Δικαστηρίου αναιρέσεως;

(ii) εμποδίζει απόφαση της Επιτροπής, η οποία απευθύνεται σε ιδιώτη (και έχει αποτελέσει το αντικείμενο προσφυγής ακυρώσεως και αιτήσεως αναστολής της εφαρμογής της απ' αυτόν τον ιδιώτη) και με την οποία η συμφωνία περί καταψυκτών του εν λόγω ιδιώτη κηρύχθηκε αντίθετη προς το άρθρο 85, παράγραφος 1, και/ή του άρθρου 86 της Συνθήκης ΕΚ, τον ιδιώτη αυτόν από το να επιδιώξει να πετύχει την έκδοση αντίθετης και ευνοϊκής γι' αυτόν αποφάσεως από εθνικό δικαστήριο επί των ιδίων ή παρομοίων θεμάτων βάσει των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης, όταν κατ' αυτής της αποφάσεως του εθνικού δικαστηρίου έχει ασκηθεί έφεση ενώπιον εθνικού δικαστηρίου;

Τα ερωτήματα 2 και 3 ισχύουν μόνο σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο ερώτημα 1(i).

2) Ενόψει του νομικού και οικονομικού πλαισίου της επίμαχης συμφωνίας περί καταψυκτών στην αγορά παγωτών με ατομική συσκευασία και παγωτών άμεσης κατανάλωσης, συνιστά μια πρακτική κατά την οποία ένας παρασκευαστής και/ή προμηθευτής παγωτών παρέχει καταψύκτη στον λιανοπωλητή χωρίς άμεση επιβάρυνση — ή ενθαρρύνει κατ' άλλον τρόπο τον λιανοπωλητή να δεχθεί τον καταψύκτη — υπό την προϋπόθεση ότι αυτός θα διατηρεί στον καταψύκτη μόνο τα παγωτά που θα του προμηθεύει ο εν λόγω παρασκευαστής και/ή προμηθευτής παράβαση των διατάξεων του άρθρου 85, παράγραφος 1, και/ή του άρθρου 86 της Συνθήκης ΕΚ;

3) Καλύπτονται από τις προστατευτικές διατάξεις του άρθρου 222 της Συνθήκης ΕΚ οι σχετικές με την αποκλειστική χρησιμοποίηση του καταψύκτη συμφωνίες από τυχόν αμφισβήτησή τους βάσει των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης ΕΚ;»

19 Με διάταξη της 7ης Ιουλίου 1998, T-65/98 R, Van den Bergh Foods κατά Επιτροπής (Συλλογή 1998, σ. II-2641), ο Πρόεδρος του Πρωτοδικείου ανέστειλε την εκτέλεση της αποφάσεως 98/531 μέχρι την έκδοση της περατώνουσας την υπόθεση T-65/98 αποφάσεως του Πρωτοδικείου.

20 Με διάταξη της 28ης Απριλίου 1999, ο πρόεδρος του πέμπτου τμήματος του Πρωτοδικείου ανέστειλε τη διαδικασία στην υπόθεση T-65/98, σύμφωνα με το άρθρο 47, τρίτο εδάφιο, του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου, μέχρι την έκδοση αποφάσεως του Δικαστηρίου στην παρούσα υπόθεση.

Επί του πρώτου ερωτήματος

Παρατηρήσεις των διαδίκων

21 Η Masterfoods σημειώνει, εκ προοιμίου, ότι αρνητική απάντηση στο πρώτο ερώτημα θα σήμαινε ότι εθνικό δικαστήριο που δικάζει σε τελευταίο βαθμό μπορεί να υποβάλει στο Δικαστήριο ερωτήματα ως προς την ερμηνεία των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης, ενώ τα ίδια, στην ουσία, ερωτήματα έχουν ήδη εξεταστεί από το Πρωτοδικείο στο πλαίσιο προσφυγής ασκηθείσας κατ' αποφάσεως της Επιτροπής για την εφαρμογή των άρθρων αυτών. Επομένως, το εθνικό δικαστήριο θα αποφαινόταν επί της εκκρεμούς ενώπιον αυτού διαφοράς σύμφωνα με την απόφαση που εξέδωσε το Δικαστήριο κατόπιν προδικαστικής παραπομπής, ενώ συγχρόνως το Πρωτοδικείο, και ενδεχομένως το Δικαστήριο, κατόπιν ασκήσεως αναιρέσεως, θα εκδίκαζε προσφυγή κατά της αποφάσεως της Επιτροπής και θα ήταν απολύτως δυνατόν η απόφαση του εθνικού δικαστηρίου να εκδοθεί πριν από την ολοκλήρωση της διαδικασίας κατά της αποφάσεως της Επιτροπής.

22 Στη συνέχεια, η Masterfoods καθώς και η Γαλλική Κυβέρνηση, αναφερόμενες στην απόφαση της 28ης Φεβρουαρίου 1991, C-234/89, Δηλιμίτης (Συλλογή 1991, σ. I-935, σκέψεις 44 και 45), και στο σημείο 4 της ανακοινώσεως 93/C 39/05 της Επιτροπής, σχετικά με τη συνεργασία μεταξύ της Επιτροπής και των εθνικών δικαιοδοτικών οργάνων για την εφαρμογή των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης ΕΟΚ (ΕΕ 1993, C 39, σ. 6, στο εξής: ανακοίνωση), υπενθυμίζουν ότι η Επιτροπή είναι υπεύθυνη για την εφαρμογή και τη διαμόρφωση της κοινοτικής πολιτικής περί ανταγωνισμού και πρέπει να δρα προς τον σκοπό αυτό με γνώμονα το δημόσιο συμφέρον, ενώ τα εθνικά δικαιοδοτικά όργανα διασφαλίζουν τα δικαιώματα των ιδιωτών στις μεταξύ τους σχέσεις.

23 Κατά τη Masterfoods, η Επιτροπή ασκεί την εξουσία της και λαμβάνει αποφάσεις όταν αυτό επιβάλλεται για το συμφέρον της Κοινότητας [απόφαση του Πρωτοδικείου της 18ης Σεπτεμβρίου 1992, T-24/90, Automec κατά Επιτροπής (Συλλογή 1992, σ. II-2223, σκέψεις 77 και 85 έως 87, καθώς και σημείο 13 της ανακοινώσεως]. Δίνει

προτεραιότητα στις υποθέσεις που παρουσιάζουν ιδιαίτερο πολιτικό, οικονομικό ή νομικό ενδιαφέρον για την Κοινότητα. Οι αποφάσεις της δεσμεύουν ως προς όλα τα μέρη τους τους αποδέκτες που ορίζουν.

24 Επομένως, η Επιτροπή είναι το αρμόδιο όργανο για τη λήψη αποφάσεων σχετικών με ζητήματα που παρουσιάζουν κοινοτικό ενδιαφέρον.

25 Όσον αφορά τη διαδικασία του άρθρου 177 της Συνθήκης, η Masterfoods υποστηρίζει ότι, αντιθέτως προς ό,τι ισχύει όσον αφορά εκείνη του άρθρου 173 της Συνθήκης, το Δικαστήριο δεν έχει εξουσία διαπιστώσεως των πραγματικών περιστατικών και μπορεί να αποφαίνεται μόνον επί των νομικών ζητημάτων, αφήνοντας στο εθνικό δικαστήριο τη μέριμνα να κρίνει σύμφωνα με την απόφαση που εξέδωσε το Δικαστήριο βάσει των πραγματικών περιστατικών που διαπιστώθηκαν στη διάρκεια της διαδικασίας ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου.

26 Υφίσταται σημαντικός κίνδυνος το εθνικό δικαστήριο που δικάζει σε τελευταίο βαθμό να καταλήξει, κατά την έκδοση της αποφάσεώς του σύμφωνα με απόφαση που έχει εκδώσει το Δικαστήριο κατόπιν προδικαστικής παραπομπής, σε απόφαση αντίθετη με απόφαση της Επιτροπής, αν η τελευταία αυτή επικυρώθηκε από το Πρωτοδικείο ή, ενδεχομένως, από το Δικαστήριο κατόπιν ασκήσεως αναιρέσεως, ή με την τελική απόφαση που εξέδωσε το Πρωτοδικείο ή το Δικαστήριο σε περίπτωση όπου δεν έχει επικυρωθεί η απόφαση της Επιτροπής στο σύνολό της. Η ανάγκη αποφυγής τέτοιων αντιθέτων αποφάσεων αποτελεί ένα από τα στοιχεία της υποχρεώσεως συνεργασίας μεταξύ των εθνικών δικαστηρίων και των κοινοτικών οργάνων, που θεσπίστηκε, ιδίως, για τη διασφάλιση της εφαρμογής της αρχής της ασφάλειας δικαίου (προπαρατεθείσα απόφαση Δηλιμίτης, σκέψη 47).

27 Τόσο η Masterfoods όσο και η Γαλλική Κυβέρνηση θεωρούν ότι η ανάγκη αποφυγής αντιθέτων αποφάσεων υφίσταται επίσης στο πλαίσιο της συνεργασίας μεταξύ των εθνικών δικαστηρίων και το Πρωτοδικείο έχει επιληφθεί, σε πρώτο βαθμό, προσφυγής κατ' αποφάσεως της Επιτροπής. Κατά τη Γαλλική Κυβέρνηση, το εθνικό δικαστήριο οφείλει να αναστείλει τη διαδικασία αν υφίσταται κίνδυνος αντιθέσεως μεταξύ της αναμενομένης αποφάσεως αυτού και εκείνης ενός κοινοτικού δικαιοδοτικού οργάνου, δηλαδή όταν τίθεται πραγματικό ζήτημα ασφάλειας δικαίου ή

ειλικρινούς συνεργασίας. Η ανάγκη αναστολής παρουσιάζεται ακόμη περισσότερο δικαιολογημένη στην περίπτωση εθνικού δικαστηρίου που αποφαίνεται σε τελευταίο βαθμό.

28 Η Masterfoods προσθέτει ότι το εθνικό δικαστήριο μπορεί, με την έκδοση λυσιτελούς παρεμπίπτουσας διατάξεως, να αποφύγει κάθε αδικία που θα προκαλούσαν διαδοχικές καθυστερήσεις κατόπιν αναστολής της διαδικασίας.

29 Η HB, η Ιταλική Κυβέρνηση και η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου σημειώνουν, εκ προοιμίου, ότι τα εθνικά δικαστήρια και η Επιτροπή είναι συναρμόδια για την εφαρμογή των άρθρων 85, παράγραφος 1, και 86 της Συνθήκης (προπαρατεθείσα απόφαση Δηλιμίτης, σκέψεις 44 και 45) και ότι τα άρθρα αυτά παράγουν άμεσα αποτελέσματα στις μεταξύ ιδιωτών σχέσεις (απόφαση της 30ής Ιανουαρίου 1974, 127/73, BRT, καλούμενη «BRT I», Συλλογή τόμος 1974, σ. 35).

30 Κατά την HB, στις υποθέσεις της κύριας δίκης, η αντίθεση μεταξύ της αποφάσεως 98/531 και της αποφάσεως του High Cour αποτελεί παραβίαση της νομικής αρχής της ασφάλειας δικαίου όπως ερμηνεύθηκε από το Δικαστήριο με τη σκέψη 47 της προπαρατεθείσας αποφάσεως Δηλιμίτης. Η απόφαση αυτή δεν παρέχει, ωστόσο, σαφή υπόδειξη για τον τρόπο αποφυγής ή μειώσεως στο ελάχιστο δυνατό του κινδύνου καταλήξεως σε αντίθετες αποφάσεις στην περίπτωση όπου η Επιτροπή ευθύνεται για τη δημιουργία της καταστάσεως αβεβαιότητας στο νομικό πεδίο, καθόσον παρενέβη σε υπόθεση που αποτελούσε ήδη αντικείμενο διαδικασίας ενώπιον εθνικού δικαστηρίου.

31 Από τη νομολογία προκύπτει ότι η υποχρέωση ειλικρινούς συνεργασίας μπορεί, υπό κατάλληλες συνθήκες, να οδηγήσει το εθνικό δικαστήριο να αναστείλει, στο πλαίσιο ασκήσεως της διακριτικής του ευχέρειας, τη διαδικασία που διεξάγεται ενώπιόν του (προπαρατεθείσες αποφάσεις Δηλιμίτης και Automec κατά Επιτροπής). Επιπλέον, το εθνικό δικαστήριο μπορεί αναμφισβητήτως να διατάξει προδικαστική παραπομπή κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης (σημείο 32 της ανακοινώσεως).

32 Ενόψει του γεγονότος ότι η απόφαση 98/531 ελήφθη κατά παράβαση της υποχρεώσεως ειλικρινούς συνεργασίας και η εκτέλεσή της έχει ανασταλεί έως ότου το Πρωτοδικείο αποφανθεί επί της προσφυγής ακυρώσεως, και λαμβανομένης υπόψη της αρχής κατά την οποία η εν λόγω απόφαση δεν δεσμεύει το αιτούν δικαστήριο, αλλά το πολύ-πολύ του παρέχει σημαντικά στοιχεία για να διαμορφώσει την κρίση του (σημείο 20 της ανακοινώσεως), η HB θεωρεί ότι η αναστολή της διαδικασίας ενώπιον του Supreme Court δεν αποτελεί το πλέον κατάλληλο μέτρο. Αντιθέτως, η αναστολή της διαδικασίας ενώπιον του Πρωτοδικείου, έως ότου το Δικαστήριο αποφανθεί επί της προδικαστικής παραπομπής και έως ότου το Supreme Court εκδώσει απόφαση σύμφωνη με την απόφαση του Δικαστηρίου, επιτρέπει στο Πρωτοδικείο να αποφανθεί επί της προσφυγής ακυρώσεως που άσκησε η HB σύμφωνα με την ερμηνεία που θα δώσει το Δικαστήριο ως προς τα νομικά ζητήματα που τέθηκαν στο πλαίσιο των διαφορών της κύριας δίκης.

33 Η HB προσθέτει ότι μια απόφαση της Επιτροπής, αφενός, δεν δεσμεύει εθνικό δικαστήριο κατά τον ίδιο τρόπο όπως μια απόφαση του Δικαστηρίου ή του Πρωτοδικείου και, αφετέρου, δεν μπορεί να στερήσει διάδικο του δικαιώματος να προβάλει τους ισχυρισμούς του. Το δικαίωμα προσφυγής στη δικαιοσύνη προστατεύεται από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση περί Προστασίας των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, της 4ης Νοεμβρίου 1950, και αναγνωρίζεται από τα Συντάγματα των κρατών μελών, κατά τρόπο ώστε πρέπει να θεωρείται θεμελιώδης αρχή του κοινοτικού δικαίου (απόφαση της 15ης Μαΐου 1986, 222/84, Johnston, Συλλογή 1986, σ. 1651, σκέψη 18).

34 Κατά την Ιταλική Κυβέρνηση, η υποχρέωση συνεργασίας που επιβάλλει το άρθρο 5 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 10 ΕΚ) στην Επιτροπή και στα εθνικά δικαστήρια δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα να στερεί τους εθνικούς δικαστές της αυτόνομης και ειδικής αρμοδιότητάς τους.

35 Συναφώς, υπενθυμίζει ότι, αν η Επιτροπή κίνησε διαδικασία σε ορισμένη περίπτωση για παραβάσεις των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης, ο εθνικός δικαστής ο οποίος έχει επιληφθεί της σχετικής διαφοράς δεν είναι υποχρεωμένος να αναστείλει τη διαδικασία περιμένοντας την έκβαση της ενέργειας της Επιτροπής (προπαρατεθείσα απόφαση BRT I, σκέψη 21). Παρά το ότι στις υποθέσεις της κύριας δίκης η διαδικασία που κίνησε η Επιτροπή κατέληξε σε πραγματική απόφαση υπό την

έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 17, η απόφαση αυτή δεν είναι απρόσβλητη. Είναι δεκτική προσβολής ενώπιον του Πρωτοδικείου βάσει του άρθρου 173 της Συνθήκης και, προπαντός, αναστολής βάσει του άρθρου 185 της Συνθήκης.

36 Η Ιταλική Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι ο εθνικός δικαστής υποχρεούται να λαμβάνει υπόψη, κατά την έκδοση της αποφάσεώς του, την απόφαση της Επιτροπής, εκτός εάν επιχειρήσει να αμφισβητήσει το κύρος της υποβάλλοντας, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης, προδικαστικό ερώτημα. Η τελευταία αυτή δυνατότητα δεν υφίσταται, ωστόσο, αν ο διάδικος που αμφισβητεί την απόφαση μπορούσε να την προσβάλει δυνάμει του άρθρου 173, τέταρτο εδάφιο, της Συνθήκης και δεν το έπραξε (απόφαση της 9ης Μαρτίου 1994, C-188/92, TWD Textilwerke Deggendorf, Συλλογή 1994, σ. I-833). Αν, αντιθέτως, η απόφαση της Επιτροπής προσβλήθηκε ενώπιον του Πρωτοδικείου, το εθνικό δικαστήριο μπορεί, αλλά δεν υποχρεούται, αντί να υποβάλει προδικαστικό ερώτημα ως προς το κύρος της αποφάσεως αυτής, να αναστείλει τη διαδικασία εν αναμονή της αποφάσεως των κοινοτικών δικαιοδοτικών οργάνων.

37 Η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου σημειώνει ότι μια απόφαση της Επιτροπής δεσμεύει, δυνάμει του άρθρου 189 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 249 ΕΚ), τους αποδέκτες που ορίζει, ότι τίθεται σε ισχύ από την ημερομηνία της γνωστοποιήσεώς της και ότι τεκμαίρεται έγκυρη έως ότου κηρυχθεί άκυρη από το Πρωτοδικείο ή το Δικαστήριο, κατόπιν προσφυγής που ασκείται βάσει των άρθρων 173 ή 177 της Συνθήκης.

38 Κατά την κυβέρνηση αυτή, από τη γενική αρχή της ασφάλειας δικαίου και του καθήκοντος ειλικρινούς συνεργασίας που προβλέπει το άρθρο 5 της Συνθήκης απορρέει ότι τα εθνικά δικαστήρια πρέπει να ασκούν τις αρμοδιότητές τους κατά τρόπο ώστε να αποσοβείται κάθε σημαντικός κίνδυνος συγκρούσεως, όχι μόνον όσον αφορά τις αποφάσεις που δεν έχουν ακόμη ληφθεί από την Επιτροπή, αλλά επίσης όσον αφορά τις αποφάσεις που έχουν εκδοθεί τυπικώς.

39 Ο κίνδυνος αυτός μπορεί να αποφευχθεί με πολλούς τρόπους. Πρώτον, αν τα εθνικά δικαστήρια θεωρούν ότι η απόφαση της Επιτροπής είναι εσφαλμένη όσον αφορά τα πραγματικά περιστατικά, μπορούν να αναστείλουν τη διαδικασία και να καλέσουν

την Επιτροπή να επανεξετάσει την απόφασή της. Δεύτερον, τα εθνικά δικαστήρια μπορούν, σύμφωνα με το άρθρο 177 της Συνθήκης, να υποβάλλουν ερωτήματα ενώπιον του Δικαστηρίου όσον αφορά το κύρος της αποφάσεως της Επιτροπής. Τρίτον, στην περίπτωση που η απόφαση της Επιτροπής αποτελεί αντικείμενο διαδικασίας που εκκρεμεί ενώπιον του Πρωτοδικείου, τα εθνικά δικαστήρια μπορούν να αναστείλουν τη διαδικασία εν αναμονή της αποφάσεως. Εναπόκειται στο εθνικό δικαστήριο να αναστείλει τη διαδικασία εφόσον υφίσταται κίνδυνος αντιθέσεως της αναμενόμενης αποφάσεως με υπάρχουσα ή μέλλουσα απόφαση κοινοτικού οργάνου (αποφάσεις της 12ης Δεκεμβρίου 1967, 23/67, Brasserie de Haecht, Συλλογή τόμος 1967, σ. 355· προπαρατεθείσες BRT I και Δηλιμίτης, και της 15ης Δεκεμβρίου 1994, C-250/92, DLG, Συλλογή 1994, σ. I-5641). Τέταρτον, δεδομένου ότι κάθε ενδεχόμενο συγκρούσεως δεν αποτελεί λόγο για την καθυστέρηση της διαδικασίας ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, το εθνικό δικαστήριο οφείλει να εκτιμήσει, κατά την έκδοση της αποφάσεώς του, τη σημασία του κινδύνου συγκρούσεως στη συγκεκριμένη υπόθεση. Επιπλέον, αν αποφασίσει την αναστολή της διαδικασίας, το εθνικό δικαστήριο οφείλει να εξετάσει εάν επιβάλλεται να διατάξει προσωρινά μέτρα.

40 Η Επιτροπή σημειώνει ότι στην περίπτωση των υποθέσεων της κύριας δίκης η απόφαση της Επιτροπής, βάσει του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 17, μπορεί ακόμη να ακυρωθεί από το Πρωτοδικείο. Η απόφαση αυτή είναι κοινοτική πράξη αναγκαστικού χαρακτήρα. Η αρμοδιότητα αναγνωρίσεως της ακυρότητας μιας τέτοιας πράξεως έχει ανατεθεί στα κοινοτικά δικαιοδοτικά όργανα.

41 Στην περίπτωση αυτή, προκειμένου να αποφευχθεί ο κίνδυνος εκδόσεως αντιθέτων αποφάσεων, το εθνικό δικαστήριο θα πρέπει κανονικά να αποφασίσει την αναστολή της διαδικασίας έως ότου εκδοθεί οριστική απόφαση επί της προσφυγής ακυρώσεως κατά της αποφάσεως της Επιτροπής (προπαρατεθείσα απόφαση Δηλιμίτης, σκέψη 52).

42 Αν το εθνικό δικαστήριο θεωρεί ότι δεν μπορεί να περιμένει, μπορεί να υποβάλει στο Δικαστήριο προδικαστικό ερώτημα (προπαρατεθείσα απόφαση Δηλιμίτης, σκέψη 54). Στην περίπτωση αυτή, εθνικό δικαστήριο του οποίου η απόφαση δεν μπορεί να προσβληθεί, όπως το Supreme Court, υποχρεούται να υποβάλει στο Δικαστήριο προδικαστικό ερώτημα κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης. Ωστόσο, δεν

υποχρεούται να πράξει αμέσως, αλλά μπορεί να περιμένει την έκβαση της κινηθείσας ενώπιον του Πρωτοδικείου διαδικασίας και της μεταγενέστερης αιτήσεως ακυρώσεως και κατόπιν να εξετάσει αν εξακολουθεί να υφίσταται εύλογη αμφιβολία.

43 Δεδομένου του στόχου της προσάρτησης του Πρωτοδικείου στο Δικαστήριο, δηλαδή της βελτιώσεως της δικαστικής προστασίας των πολιτών και της διατηρήσεως της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας του δικαστικού ελέγχου στην κοινοτική έννομη τάξη (απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 1998, C-185/95 P, Baustahlgewebe κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. I-8417, σκέψη 41), η Επιτροπή διερωτάται αν η αναμονή της οριστικής αποφάσεως επί της προσφυγής ακυρώσεως κατά της αποφάσεως της Επιτροπής αποτελεί την καλύτερη λύση.

44 Όσον αφορά την αναστολή της εκτελέσεως της αποφάσεως της Επιτροπής, η τελευταία σημειώνει ότι, αν το Πρωτοδικείο και, ενδεχομένως, το Δικαστήριο κατόπιν ασκήσεως αναιρέσεως επικυρώσουν τη νομιμότητα της αποφάσεως αυτής, ο κίνδυνος συγκρούσεως με την απόφαση εθνικού δικαστηρίου δεν εξέλιπε αλλά απλώς μετατέθηκε.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

45 Επιβάλλεται, κατ' αρχάς, να υπομνησθούν οι αρχές που διέπουν την κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ της Επιτροπής και των εθνικών δικαστηρίων για την εφαρμογή των κοινοτικών κανόνων περί ανταγωνισμού.

46 Η Επιτροπή, στην οποία το άρθρο 89, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρο 85, παράγραφος 1, ΕΚ) έχει αναθέσει τη μέριμνα για την εφαρμογή των αρχών που καθορίζονται στα άρθρα 85 και 86 της Συνθήκης, καλείται να διαμορφώσει και να εφαρμόσει την κοινοτική πολιτική περί ανταγωνισμού. Η Επιτροπή είναι αρμόδια, κατά τους ισχύοντες κανονισμούς περί της εφαρμοστέας διαδικασίας, να εκδίδει ατομικές αποφάσεις, υποκείμενες στον έλεγχο

του Πρωτοδικείου και του Δικαστηρίου, και κανονισμούς περί εξαιρέσεως. Κατά την εκτέλεση αυτού του έργου, το οποίο προϋποθέτει κατ' ανάγκη περίπλοκες εκτιμήσεις οικονομικής φύσεως, η Επιτροπή μπορεί να προσδίδει διαφορετικό βαθμό προτεραιότητας στις καταγγελίες που της υποβάλλονται (προπαρατεθείσα απόφαση Δηλιμίτης, σκέψη 44, και απόφαση της 4ης Μαρτίου 1999, C-119/97 P, Ufex κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. I-1341, σκέψη 88).

47 Η Επιτροπή έχει αποκλειστική αρμοδιότητα για την έκδοση αποφάσεων εκτελέσεως του άρθρου 85, παράγραφος 3, της Συνθήκης, δυνάμει του άρθρου 9, παράγραφος 1, κανονισμού 17 (προπαρατεθείσα απόφαση Δηλιμίτης, σκέψη 44). Αντίθετα, η Επιτροπή είναι συναρμόδια με τα εθνικά δικαστήρια για την εφαρμογή των άρθρων 85, παράγραφος 1, και 86 (προπαρατεθείσα απόφαση Δηλιμίτης, σκέψη 45). Οι τελευταίες αυτές διατάξεις παράγουν άμεσα αποτελέσματα στις μεταξύ ιδιωτών σχέσεις και γεννούν απευθείας δικαιώματα υπέρ των υποκειμένων δικαίου που τα εθνικά δικαιοδοτικά όργανα οφείλουν να προστατεύουν (προπαρατεθείσα απόφαση BRT I, σκέψη 16). Τα εθνικά δικαστήρια παραμένουν, επομένως, αρμόδια για την εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 85, παράγραφος 1, και 86, ακόμη και αφού η Επιτροπή κινήσει διαδικασία κατ' εφαρμογήν των άρθρων 2, 3 ή 6 του κανονισμού 17 (προπαρατεθείσα απόφαση BRT I, σκέψεις 17 έως 20).

48 Παρά την κατανομή αυτή των αρμοδιοτήτων, η Επιτροπή δεν μπορεί, προκειμένου να εκπληρώσει την αποστολή που της έχει ανατεθεί από τη Συνθήκη, να δεσμευθεί από απόφαση εθνικού δικαστηρίου κατ' εφαρμογήν των άρθρων 85, παράγραφος 1, και 86 της Συνθήκης. Η Επιτροπή δικαιούται, επομένως, να λαμβάνει ανά πάσα στιγμή ατομικές αποφάσεις για την εφαρμογή των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης, ακόμα και όταν έχει ήδη εκδοθεί απόφαση εθνικού δικαστηρίου επί συμφωνίας ή πρακτικής και η αναμενόμενη απόφαση της Επιτροπής έρχεται σε σύγκρουση με την εν λόγω δικαστική απόφαση.

49 Στη συνέχεια, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι το δυνάμει του άρθρου 5 της Συνθήκης ΕΚ καθήκον των κρατών μελών να λαμβάνουν κάθε γενικό ή ειδικό μέτρο κατάλληλο να εξασφαλίζει την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από το κοινοτικό δίκαιο και να απέχουν από αυτά που μπορούν να διακυβεύσουν την πραγματοποίηση των στόχων της Συνθήκης επιβάλλεται σε όλες τις αρχές των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένων των δικαστηρίων στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους (βλ., υπό αυτή την έννοια, απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 1998, C-2/97, IP, Συλλογή 1998, σ. I-8597, σκέψη 26).

50 Απόφαση που λαμβάνει η Επιτροπή κατ' εφαρμογήν των άρθρων 85, παράγραφος 1, 85, παράγραφος 3, ή 86 της Συνθήκης δεσμεύει, δυνάμει του άρθρου 189, τέταρτο εδάφιο, της Συνθήκης, ως προς όλα τα μέρη της τους αποδέκτες που ορίζει.

51 Το Δικαστήριο έκρινε, με τη σκέψη 47 της προπαρατεθείσας αποφάσεως Δηλιμίτης, ότι όταν τα εθνικά δικαστήρια αποφαίνονται επί συμφωνίας ή πρακτικής σχετικά με τις οποίες ενδέχεται να εκδοθεί στη συνέχεια απόφαση της Επιτροπής, πρέπει να αποφεύγουν να λαμβάνουν αποφάσεις αντίθετες προς απόφαση που προτίθεται να εκδώσει η Επιτροπή για την εφαρμογή του άρθρου 85, παράγραφος 1, και του άρθρου 86, καθώς και του άρθρου 85, παράγραφος 3, της Συνθήκης, προκειμένου να μην παραβιαστεί η γενική αρχή της ασφάλειας δικαίου.

52 Κατά μείζονα λόγο, όταν τα εθνικά δικαστήρια αποφαίνονται επί συμφωνιών ή πρακτικών που έχουν ήδη αποτελέσει αντικείμενο αποφάσεως της Επιτροπής, δεν μπορούν να λαμβάνουν αποφάσεις αντίθετες από εκείνη της Επιτροπής, ακόμη και αν η τελευταία αυτή έρχεται σε σύγκρουση με την απόφαση που εξέδωσε το εθνικό δικαστήριο πρωτοδίκως.

53 Συναφώς, το γεγονός ότι ο Πρόεδρος του Πρωτοδικείου διέταξε την αναστολή της εκτελέσεως της αποφάσεως 98/531 έως την έκδοση της περατώνουσας τη δίκη αποφάσεως του Πρωτοδικείου είναι άνευ σημασίας. Πράγματι, οι πράξεις των κοινοτικών οργάνων απολαύουν κατ' αρχήν του τεκμηρίου της νομιμότητας μέχρι την ακύρωση ή την ανάκλησή τους (απόφαση της 15ης Ιουνίου 1994, C-137/92 P, Επιτροπή κατά BASF κ.λπ., Συλλογή 1994, σ. I-2555, σκέψη 48). Η απόφαση του δικάζοντος επί ασφαλιστικών μέτρων να αναστείλει την εκτέλεση της προσβαλλομένης πράξεως δυνάμει του άρθρου 185 της Συνθήκης έχει μόνον προσωρινό αποτέλεσμα. Δεν προδικάζει τα επίδικα νομικά ή πραγματικά ζητήματα ούτε εξουδετερώνει εκ των προτέρων τις συνέπειες της μεταγενέστερης αποφάσεως επί της κυρίας δίκης [διάταξη της 19ης Ιουλίου 1995, C-149/95 P(R), Επιτροπή κατά Atlantic Container Line κ.λπ., Συλλογή 1995, σ. I-2165, σκέψη 22].

54 Άλλωστε, όταν εθνικό δικαστήριο έχει αμφιβολίες όσον αφορά το κύρος ή την ερμηνεία πράξεως κοινοτικού οργάνου, μπορεί ή οφείλει, σύμφωνα με το άρθρο 177,

δεύτερο και τρίτο εδάφιο, της Συνθήκης, να υποβάλει στο Δικαστήριο προδικαστικό ερώτημα.

55 Αν, όπως συμβαίνει στις υποθέσεις της κύριας δίκης, ο αποδέκτης της αποφάσεως της Επιτροπής άσκησε, εντός της προθεσμίας που προβλέπει το άρθρο 173, πέμπτο εδάφιο, της Συνθήκης, προσφυγή ακυρώσεως κατ' αυτής δυνάμει του εν λόγω άρθρου, εναπόκειται στο εθνικό δικαστήριο η εκτίμηση σχετικά με το εάν επιβάλλεται η αναστολή της διαδικασίας έως ότου εκδοθεί οριστική απόφαση επί της εν λόγω προσφυγής ακυρώσεως ή έως ότου υποβληθεί προδικαστικό ερώτημα στο Δικαστήριο.

56 Συναφώς, επιβάλλεται να υπομνησθεί ότι η εφαρμογή των κοινοτικών κανόνων περί ανταγωνισμού θεμελιώνεται στην υποχρέωση ειλικρινούς συνεργασίας μεταξύ, αφενός, των εθνικών δικαστηρίων και, αφετέρου, αντιστοίχως, της Επιτροπής και των κοινοτικών δικαιοδοτικών οργάνων, στο πλαίσιο της οποίας καθένας ενεργεί σύμφωνα με την αποστολή που του έχει ανατεθεί από τη Συνθήκη.

57 Από την υποχρέωση ειλικρινούς συνεργασίας απορρέει το καθήκον του εθνικού δικαστηρίου να αναστείλει τη διαδικασία, όταν η επίλυση της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιόν του εξαρτάται από το κύρος αποφάσεως της Επιτροπής, έως ότου εκδοθεί από τα κοινοτικά δικαιοδοτικά όργανα απρόσβλητη απόφαση επί της προσφυγής ακυρώσεως, προκειμένου να αποφευχθεί η λήψη αποφάσεως αντίθετης με την απόφαση της Επιτροπής, εκτός εάν το εθνικό δικαστήριο θεωρεί ότι δικαιολογείται, υπό τις συγκεκριμένες συνθήκες, η υποβολή προδικαστικού ερωτήματος στο Δικαστήριο ως προς το κύρος της αποφάσεως της Επιτροπής.

58 Επιβάλλεται να τονιστεί, συναφώς, ότι, όταν το εθνικό δικαστήριο αναστέλλει τη διαδικασία, υποχρεούται να εξετάσει αν είναι αναγκαίο να διατάξει προσωρινά μέτρα, προκειμένου να διασφαλίσει τα συμφέροντα των διαδίκων μέχρι την έκδοση της τελειωτικής του αποφάσεως.

59 Εν προκειμένω, από τη διάταξη περί παραπομπής προκύπτει ότι η διατήρηση της μόνιμης διαταγής που εξέδωσε το High Court και η οποία απαγορεύει στη Masterfoods να ωθεί τους λιανοπωλητές να διατηρούν τα προϊόντα της στους καταψύκτες της HB εξαρτάται από το κύρος της αποφάσεως 98/531. Επομένως, από την υποχρέωση ειλικρινούς συνεργασίας απορρέει το καθήκον του εθνικού δικαστηρίου να αναστείλει τη διαδικασία, έως ότου εκδοθεί από τα κοινοτικά δικαιοδοτικά όργανα οριστική απόφαση επί της προσφυγής ακυρώσεως, εκτός αν το εθνικό δικαστήριο θεωρεί ότι δικαιολογείται, υπό τις συγκεκριμένες συνθήκες, η υποβολή προδικαστικού ερωτήματος στο Δικαστήριο ως προς το κύρος της αποφάσεως της Επιτροπής.

60 Επιβάλλεται, επομένως, να δοθεί στο πρώτο ερώτημα η απάντηση ότι, όταν εθνικό δικαστήριο αποφαίνεται επί συμφωνίας ή πρακτικής της οποίας το συμβατό με τα άρθρα 85, παράγραφος 1, και 86 της Συνθήκης έχει ήδη αποτελέσει αντικείμενο αποφάσεως της Επιτροπής, δεν μπορεί να λάβει απόφαση αντίθετη από εκείνη της Επιτροπής, ακόμη και αν η τελευταία αυτή απόφαση έρχεται σε σύγκρουση με εκείνη που εξέδωσε εθνικό δικαστήριο πρωτοδίκως. Όταν ο αποδέκτης της αποφάσεως της Επιτροπής έχει ασκήσει, εντός της προβλεπομένης από το άρθρο 173, πέμπτο εδάφιο, της Συνθήκης προθεσμίας, προσφυγή ακυρώσεως κατά της αποφάσεως αυτής, εναπόκειται στο εθνικό δικαστήριο να εκτιμήσει εάν επιβάλλεται η αναστολή της διαδικασίας έως ότου εκδοθεί τελειωτική απόφαση επί της εν λόγω προσφυγής ακυρώσεως ή έως ότου υποβληθεί προδικαστικό ερώτημα στο Δικαστήριο.

Επί του δευτέρου και του τρίτου ερωτήματος

61 Το δεύτερο και το τρίτο ερώτημα τέθηκαν αποκλειστικά για την περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα. Ενόψει της απαντήσεως που δόθηκε στο πρώτο ερώτημα, παρέλκει η απάντηση στα λοιπά ερωτήματα.

Επί των δικαστικών εξόδων

62 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Γαλλική, η Ιταλική, η Σουηδική Κυβέρνηση και η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου καθώς και η Επιτροπή, που κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε με διάταξη της 16ης Ιουνίου 1998 το Supreme Court, αποφαίνεται:

Όταν εθνικό δικαστήριο αποφαίνεται επί συμφωνίας ή πρακτικής της οποίας το συμβατό με τα άρθρα 85, παράγραφος 1, και 86 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρα 81, παράγραφος 1, ΕΚ και 82 ΕΚ) έχει ήδη αποτελέσει αντικείμενο αποφάσεως της Επιτροπής, δεν μπορεί να λάβει απόφαση αντίθετη από εκείνη της Επιτροπής, ακόμη και αν η τελευταία αυτή απόφαση έρχεται σε σύγκρουση με εκείνη που

εξέδωσε εθνικό δικαστήριο πρωτοδίκως. Όταν ο αποδέκτης της αποφάσεως της Επιτροπής έχει ασκήσει, εντός της προβλεπομένης από το άρθρο 173, πέμπτο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρο 230, πέμπτο εδάφιο, ΕΚ) προθεσμίας, προσφυγή ακυρώσεως κατά της αποφάσεως αυτής, εναπόκειται στο εθνικό δικαστήριο να εκτιμήσει αν επιβάλλεται η αναστολή της διαδικασίας έως ότου εκδοθεί τελειωτική απόφαση επί της εν λόγω προσφυγής ακυρώσεως ή έως ότου υποβληθεί προδικαστικό ερώτημα στο Δικαστήριο.

Rodríguez Iglesias	Gulmann	La Pergola
Wathelet	Σκουρής	Edward
Puissochet	Jann	Sevón
Schintgen		Macken

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 14 Δεκεμβρίου 2000.

Ο Γραμματέας	Ο Πρόεδρος
R. Grass	G. C. Rodríguez Iglesias